# DODATEK

Do Nru. 2. roku 1816.

## Dziennika Departamentu Radomskiego

---

*Dalszy ciąg Edyktu*

### ARTYKUŁ 14.

A gdy J. C. M. Cesarz Austryi Krol Węgierski i Czeski ułożył się z Nami względnie Ogłoszenia podobnegoż brzmienia Edyktu, w tymże samem czasie, w Swych Krajach, zalecamy więc Naszym Władzom Cywilnym i Woyskowym aby kazali Ogłosić i do wiadomości podać nasz ninieyszy Edykt, wszędzie gdzie tego wymaga potrzeba; aby nikt niewiadomością wymawiać się nie mogł.

Podobnież rozkazuiemy Naszym Urzędnikom Cywilnym i Woyskowym, i innym przełożonym, utrzymania i wykonania onego, w całey iego mocy i brzmieniu.

Datum w Wiedniu dnia 12/24. Miesiąca Maia 1815.

( L. S. ) podpisano ALEXANDER

Teraznieyszy Edykt będący częscią poprzedniey Deklaracyi, my pełnomocnicy J. C. M. Wszech Rossyi podobniez podpisalśmy przyłozywszy Herbowe piaczęci.

w Wiedniu dnia 5/14. Czerwca 1815:

Jan Austett. ( L. S. ) Bar: Stipeer. ( L. S. ) Kawaler Hudeln. ( L. S. )

Za zgodność Kopii Sekretarz Generalny Hrabia Leon Potocki

Za kopii Zgodność J Dobrzycki

# DEKLARACYA *ad Nro: 16806.*

## Jego Cesarska Mc: Cesarz Wszech Rossyi i Jego Cesarska Mc: Cesarz Austryi &c.

Znalazłszy zobopolną dogodność, w ułożeniu zasad i Prawideł tyczących się zwroi tu Zbiegaw z ich Woysk zalecili, swym Pełnomocnikom wybranym, mianowanym, do tego Interessu w dostąteczną Władze opatrzonym, aby przedmiot ten pod dostateczną wzięli rozwagę.

Przeto ciż Pełnomocnicy, po zamianie swych Pełnomocnitw, przystąpili do Układow Kartelu ktore onymże zdawały się bydź naybardziey odpowiedniemi. Zbawiennym Zamiarom ich Władzcow, ktorych treść znayduie się w Edykcie, ktory zobopolnie obadwa Cesarze w swych Kraiach ogłosić umyślili dnia 18/30 Wrześuia roku bieżącego, i ktory moc Prawa otrzyma od dnia rzeczonego ogłoszenia; Pełnomocnicy przyrzekaią że Istota Układow wspolnie przyiętych ściśle i nie naruszenie zachowaną będzie z iedney i z drugiey strony, skoro przez Ratyfikacyą Joh Władzcow sankcyonowaną zostanie.

Dla lepszey Wiary My Pełnomocnicy J. C. M. Wszech Rossyi ninieyszą Deklaracyą wraz z Textem Edyktu wspolnie ułożonego, podpisaliśmy, Położywszy Herbowe Pieczęci, ktory to Akt, zamieniliśmy za podobny] Akt Deklaracyi, w raz z tymże Textem Edyktu, ktory nam był oddany przez JW. Barona de Stiplic &c. i przez Kawalera Hudeliet &c. iako Pełnomocnikow J. C. Mości.

w Wiednin dnia 5/17 Czerwca 1815.

| Jan Anstett | Baron Stipcer | Kawaler Hudelish |
|---|---|---|
| ( L S ) | ( L S. ) | ( L. S. ) |

Za zgodność Kopii Sekretarz Generalny Leon Hrabia Potocki

Za Kopii Zgodność J. Dobrzycki

## Nro. 14234 Prefekt Departamentu Radomskiego.

JW. Piekarski Prezes Sądu Kryminalnego Departamentow Krakowskiego i Radomskiego, iako gorliwy Obywatel, o polepszenie bytu Rolnictwa Kraiowego przy nadesła-

min Dzielka w tey mierzé, przez siebie wypracowanego, tu dołączaiącego się, uczynił do Prefekta odezwe, ażeby o takowem w Dzienniku Departowym wiadomość Szanownym Obywatelom udzieloną zesłało, tem miley dopełnia Prefekt ogłoszenie Odezwy pomienioney, ile takowa istetne korzyści dla Rolnictwa Kraiowego w sobie obymuie, ktore w kilku po sobie następuiących Numerach Dziennika Departamentowego zawarte bydź może.

Radom dnia 25 Grudnia 1815.

( podpisano ) *Kosicki Z. P.* *Hassmann Sekr. Gen.*

*Ad Nrum* 14234.

# PROJEKT

## *Jako kraiowe Rolnictwo, chow Bydła, Koni, Owiec, i t. d. bez zadnego nakładu, w całym kraiu, w iednym roku poprawić, i do większego wzrostu plonu w ziarnie, bydle, koniach, Sadach, Budowli.... podnieść, a tego uskutecznienie iedynie od Dziedziców, Dzierżawców zawisło.*

*Nie dosyc natym, że tak Starzy czynili, tak teraz wszyscy czynią, ale trzeba czynić, co bydź może lepszego.*

Kluk. T. III.

Nakładem Autora

*Za pozwoleniem Zwierzchności*

## *P R Z E D M O W A*

*Co słowny Autor wielu książek do rolnictwa zciągaiących się X. Kluk. ieszcze roku 1781 napisał, to ia za Przedmowę proiektu, abym życzenia moie usprawiedliwił, Szanownemu Zgromadzeniu Ekonomów powtarzam. —*

*„ Rolnik w praktyce gospodarskiey tym iest szczęśliwszy i pracy pewnieysze „ obfitsze odnosi pożytków skutki, gdy w Teoryi gruntownie iest uczony, mniemany „ podobno, że cała rolnicza sztuka na tym zawisła, aby zacząć przykładem kreta. za „ siać na podobieństwo Soiek i Srok, zbierać zwyczaiem zwierząt, takowe też rolni- „ ctwo podobnym skutkiem to tylko odnosi, co sam los przyrodzenia prowadzi.*

*„ Trzeba mi teraz podać sposoby, któreby trudności zwyciężywszy rolnictwo przecież poprawiły.*

*„ Wyznaię, że Panowie nasi, wielkich dóbr właściciele, nayskutecznieyszy maią sposób w ręku swoich, iako bowiem naywięcey maią oświecenia, tak poznaiąc przywary rolnictwa, w swoich go dobrach łatwo poprawić mogą..... Obaczy pomnożone pożytki rolnik, a podobnież sobie czynić będzie. Uyrzy większe zyski sąsiad, a porzuci dawne zwyczaie.*

*Jakimkolwiek pokrywaią się imieniem Kommissarzów, Ekonomów, Podstarościch i t. d. te przymioty mieć powinni.*

1 *Znać rolnictwo, iego błędy i poprawę,* bez tey umieiętności *zawodzą sumienie swoie..... a biada tey kokosie, na którey się iastrząb zaprawia. Niedosyć na tym, że to tak bywało, że tego nigdy nie bywało, ale tak bydź powinno, iako może bydź lepiey, bez naruszenia sumnienia. Nie dosyć na tym, że tak starzy czynili., tak teraz wszyscy czynią, ale trzeba czynić, co tylko bydź może lepszego.*

2 *Powinni bydź rozumni, aby fundamenta robot rolniczych umieli poznawać, bez uporu rozsądzać, poymować, i innych doświadczenia przyzwoicie rozsądzać. Nieszczęście, kiedy niżsi i pisać nie umieią, im zaś wyższy iest Stopień namiestnictwa tym bardziey uczonym bydź ma, osobliwie w Mechanice, fizyce, i nauce Naturalney z którychby fundamentów wiele się mógł wydoskonalić.*

## Dalszy Ciąg w Następuiącym Numerze Dzien: Opart: